

Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Alteracións de base evolutiva		Código	652G04012
Titulación	Grao en Logopedia			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Psicoloxía			
Coordinación	Martínez Ferreiro, Silvia	Correo electrónico	s.martinez.ferreiro@udc.es	
Profesorado	González Fernández, María Dolores	Correo electrónico	m.d.gonzalez@udc.es	
	Martínez Ferreiro, Silvia		s.martinez.ferreiro@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Alteracións de base evolutiva aborda a conceptualización e caracterización dun grupo de alteracións que se presentan na etapa infanto-xuvenil afectando de maneira sobresainde á comunicación e a linguaxe. Ditas alteracións inclúen dunha banda Sordocegueira, Discapacidade Intelectual e Parálise cerebral e doutra Autismo, Síndrome de Asperger e outros síndromes asociados a patróns xenéticos desviados da norma.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecer e integrar os fundamentos biolóxicos da Logopedia: a Anatomía e Fisioloxía.
A2	Coñecer e integrar os fundamentos psicolóxicos da Logopedia: o desenvolvemento da linguaxe, o desenvolvemento psicolóxico, a Neuropsicoloxía da linguaxe, os procesos básicos e a Psicolingüística.
A3	Coñecer e integrar os fundamentos lingüísticos da Logopedia: Fonética e fonoloxía, morfosintaxe, semántica, pragmática, sociolingüística.
A5	Coñecer e integrar os fundamentos metodolóxicos para a investigación en Logopedia.
A6	Coñecer a clasificación, a terminoloxía e a descrición dos trastornos da comunicación, a linguaxe, a fala, a voz e a audición e as funcións orais non verbais.
A7	Coñecer, recoñecer e discriminar entre a variedade das alteracións: os trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe, trastorno específico da linguaxe, retrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociados a déficit auditivos e visuais, o déficit de atención, a deficiencia mental, o trastorno xeneralizado do desenvolvemento, os trastornos do espectro autista, a parálise cerebral infantil e as plurideficiencias; os trastornos específicos da linguaxe escrita; as discalculias; as alteracións no desenvolvemento da linguaxe por privación social e as asociadas a contextos multiculturais e plurilingüismo; os trastornos da fluidez da fala; as afasias e os trastornos asociados; as disartrias; as disfonías; as disglosias; as alteracións da linguaxe no avellentamento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo e as inhibicións da linguaxe; as alteracións das funcións orais non verbais: deglución atípica, disfagia e alteracións tubáricas.
B2	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B3	Apreciar as distintas manifestacións da diversidade.
B4	Aprender a aprender.
B6	Capacidade de adaptarse aos cambios.
B7	Capacidade de análise e síntese.
B11	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B13	Coñecer e manexar as novas tecnoloxías da comunicación e da información.
B17	Saber expresarse en público.
B20	Ter iniciativa e espírito emprendedor.
B21	Tomar decisións con autonomía e responsabilidade.
B23	Traballar de forma colaborativa.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.

C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecer e integrar os fundamentos psicológicos da Logopedia. O desenvolvemento da linguaxe, o desenvolvemento psicológico, a neuropsicología da linguaxe, os procesos básicos da psicolinguística A2	A1	B2	C1
	A2	B3	C3
	A3	B4	C6
Coñecer a clasificación, terminoloxía e descripción dos trastornos da linguaxe, a fala, a voz, a audición e as funcións orais non verbais A6	A5	B6	C7
	A6	B7	
	A7	B11	
Coñecer, recoñecer, discriminar entre a variedade das alteracións: os trastornos da comunicación e da linguaxe asociados a deficiencia mental, aos trastornos do espectro autista, á parálisis cerebral e a plurideficiencias A7		B13	
		B17	
		B20	
Aplicar un pensamento crítico. lóxico e creativo B2		B21	
		B23	
Apreciar as distintas manifestacións da diversidade B3			
Aprender a aprender B4			
Capacidade de adaptarse aos cambios B6			
Capacidade de análise e síntese B7			
Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional B11			
Coñecer e manexar as novas tecnoloxías da información e da comunicación B13			
Saber expresarse en público B17			
Ter iniciativa e espírito emprendedor B20			
Tomar decisións con autonomía e responsabilidade B21			
Traballar de forma colaborativa B23			
Expresarse correctamente tanto de forma oral como escrita nas linguas oficiais da comunidade autónoma C1			
Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) necesarias para o exercicio do seu profesion e para a aprendizaxe ao longo da súa vida C3			
Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse C6			
Asumir como profesional e como cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida C7			

Temas	Subtemas
1. Conceptos xerais básicos	1.1. Concepto de alteración lingüística. 1.2. Elementos a ter en conta no campo das alteracións da linguaxe. 1.3. Factores causantes de alteracións lingüísticas. 1.4. Clasificación e descrición das alteracións lingüísticas.
2. As alteracións da Sordoceguera.	2.1. Clasificación, descrición e terminoloxía das alteracións físicas, comunicativo-lingüísticas, cognitivas e psicosociais presentes na sordoceguera.
3. As alteracións da Parálisis Cerebral (PC).	3.1. Clasificación, descrición e terminoloxía das alteracións físicas, comunicativo-lingüísticas, cognitivas e psicosociais presentes na parálisis cerebral.
4. As alteracións da Discapacidade Intelectual (DEI).	4.1. Clasificación, descrición e terminoloxía das alteracións físicas, comunicativo-lingüísticas, cognitivas e psicosociais presentes na discapacidade intelectual.
5. Os Trastornos do Espectro Autista (TEA).	5.1. A Síndrome autista clásica: Clasificación, descrición e terminoloxía das alteracións físicas, comunicativo-lingüísticas, cognitivas e psicosociais. 5.2. A Síndrome de Asperger: Clasificación, descrición e terminoloxía das alteracións físicas, comunicativo-lingüísticas, cognitivas e psicosociais.
6. Os trastornos neuroxenéticos.	6.1. Clasificación, descrición e terminoloxía das alteracións físicas, comunicativo-lingüísticas, cognitivas e psicosociais presentes nas síndromes neuroxenéticas tales como a Síndrome de Down.
7. Outros trastornos do neurodesenrolo.	7.1. Clasificación, descrición e terminoloxía das alteracións físicas, comunicativo-lingüísticas, cognitivas e psicosociais presentes noutros trastornos do neurodesenrolo incluídos no DSM-5.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A3 A5 A6 A7 B2 B3 B7 B11 C6 C7	21	0	21
Lecturas	B2 B7 B17 C1	8	8	16
Estudo de casos	A6 A7 B2 B4 B6 B7 B20 B21 B23	24	21	45
Glosario	A6 B7 B13	0	10	10
Presentación oral	A6 A7 B2 B7 B13 B17 C1 C3	2	8	10
Proba de resposta múltiple	A2 A6 A7 B2 B7	2	36	38
Actividades iniciais	A2 B7 C1	6	2	8
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A docente responsable fará a exposición dos temas potenciando o carácter interactivo coa participación dos estudantes por exemplo a través de preguntas.
Lecturas	As lecturas faranse en dúas modalidades: a) na aula, con posterior resumo das mesmas e b) fora da aula, expoñéndose dentro da clase os resultados.
Estudo de casos	Traballaranse distintos casos correspondentes ós diferentes bloques temáticos. Tanto a docente coma os estudantes, divididos en pequenos grupos de traballo, poderán propor o aprofundamento nun caso concreto. As cuestións suscitadas deberán ser respondidas por escrito.

Glosario	Os alumnos elaboraran un glosario onde se expliquen o conxunto de conceptos que permiten a comprensión dos trastornos tratados na materia.
Presentación oral	Os alumnos deberán traballar cos trastornos que se abordan na asignatura aprofundando sobre eles e realizando unha exposición final.
Proba de resposta múltiple	Os alumnos realizarán un exame tipo test mediante o que se determinará o grado de aprendizaxe dos fundamentos teóricos e prácticos.
Actividades iniciais	Levaranse a cabo a fin de identificar os coñecementos previos necesarios para abordar a asignatura.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Nas actividades que requiran unha atención personalizada (ex. estudo de casos e presentación oral), os alumnos contarán coa mesma, ben na aula ben no despacho da docente. Ademais poden utilizar outras vías (teléfono, email, Moodle) para resolver calquera dúbida.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	A6 A7 B2 B4 B6 B7 B20 B21 B23	Valorarase a análise dun problema concreto para chegar a unha decisión tomada mediante discusión. O estudante sitúase ante un caso que lle describe unha situación real da vida profesional e deberá ser capaz de analizar unha serie de feitos referentes ao ámbito da linguaxe debendo chegar a unha decisión razoada a través da discusión nun pequeno grupo de traballo.	20
Glosario	A6 B7 B13	O estudante debe dominar a terminoloxía referida ás alteracións de base evolutiva	15
Presentación oral	A6 A7 B2 B7 B13 B17 C1 C3	Valorarase o dominio e a claridade conceptual do tema, a corrección da linguaxe empregada e o emprego das novas tecnoloxías.	25
Proba de resposta múltiple	A2 A6 A7 B2 B7	Realizarase un exame tipo test, con preguntas de entre 3 e 4 opcións de resposta das cales unha soa é a válida. Para o cálculo da nota final do test, os erros descontarase do número total de acertos.	40

Observacións avaliación

ALUMNOS EN MODALIDADE ASISTENTE. Considérase alumnado asistente cando se acuda ao 80% das sesións expositivas e ao 80% das interactivas. A cualificación dos alumnos asistentes engloba os apartados seguintes: Estudos de casos, Glosario, Presentación oral e Proba de resposta múltiple. Para superar a asignatura a nota ha de ser 5, valorándose todos os apartados. As persoas que non conten co 80% de asistencia farán o exame estándar pero con 10 preguntas máis. Poderase optar a matrícula de honor a partir de 9,5, acreditando as razóns nun escrito dirixido á docente.

ALUMNOS NON ASISTENTES. Deberán poñerse en contacto coa docente responsable da materia ao iniciarse o curso e informar da súa circunstancia. Serán avaliados unicamente a través dun exame que consta de dous partes: a) tipo test para avaliar o contido teórico da materia e b) resolución dun caso dado para a parte práctica. O exame puntúa sobre 10. Considerarase aprobado de 5 en diante en cada unha das partes. Os **ESTUDANTES QUE CURSEN A MATERIA EN 2ª MATRÍCULA** poderán acollerse ó segundo suposto previa presentación de documentación xustificativa. **TODAS AS EVALIACIÓNS DO CURSO 2022/2023 SEGUIRÁN OS CRITERIOS ESTABLECIDOS NESTA SECCIÓN, QUE SE APLICARÁN A AMBALASDÚAS CONVOCATORIAS.**

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - ( ) . - David Caplan (1992). Introducción a la neurolingüística y al estudio de los trastornos del lenguaje.. Madrid. Visor Distribuciones S.A. - . Serra, M; Serrat, E; Solé, R.; Bel, A; Aparici, M. (2000). La adquisición del lenguaje. Barcelona. Ariel Psicología - Peña - Csanova, J. (2002). Manual de logopedia. Barcelona. Masson. - Belinchón, M; Igoa, J.M.; Riviere, A. (2000). Psicología del lenguaje. Madrid. Trotta S.A. - Rondal, J.A.; Serón, X. (Reed. 2000). Trastornos del lenguaje. Barcelona. Paidós
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Alteracións de base evolutiva/652G04012

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Avaliación das alteracións de base evolutiva/652G04017

Materias que continúan o temario

Desenvolvemento cognitivo. social e da personalidade/652G04031

Observacións

Se recomenda cursar la materia "Evaluación de las Alteraciones de Base Evolutiva". Se recomienda el envío de los trabajos por vía telemática y de no ser posible, no utilizar plásticos, elegir la impresión a doble cara, emplear papel reciclado y evitar imprimir borradores. Se debe hacer un uso sostenible de los recursos y prevenir impactos negativos sobre el medio natural. Se debe tener en cuenta la importancia de los principios éticos relacionados con valores de sostenibilidad en los comportamientos personales y profesionales. Se incorporará la perspectiva de género. Se facilitará la plena integración del alumnado que por razones físicas, sensoriales, psíquicas o socioculturales, experimenten dificultades a un acceso adecuado, igualitario e provechoso a la vida universitaria. Recomendase os envíos dos traballos telemáticamente e de non ser posible, non utilizar plásticos, elidir a impresión a doble cara, empregar papel reciclado e evitar imprimir borradores. Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural. Débese ter en conta dos principios éticos relacionados cos valores de sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais. Deberase incorporar a perspectiva de xénero (usarase linguaxe non sexista, bibliografía de autores/as de ambos os sexos, propiciarase a intervención en clase de alumnos e alumnas?). Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías